

Orijinal Makale Başlığı:

Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisine ilişkin metaforik algıları

Makalenin İngilizce Başlığı:

Prospective teachers' metaphoric perceptions regarding the teacher educator

Yazar(lar):

Özge BAHAR-GÜNER, Nihal TUNCA, Senar ALKIN-ŞAHİN, Aytunga OĞUZ

Kaynak Gösterimi İçin:

BAHAR-GÜNER, Ö., TUNCA, N., ALKIN-ŞAHİN, S., & OĞUZ, A. (2015). Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisine ilişkin metaforik algıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(4), 419-444, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2015.023>.

Original Title of Article:

Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisine ilişkin metaforik algıları

English Title of Article:

Prospective teachers' metaphoric perceptions regarding the teacher educator

Author(s):

Özge BAHAR-GÜNER, Nihal TUNCA, Senar ALKIN-ŞAHİN, Aytunga OĞUZ

For Cite in:

BAHAR-GÜNER, Ö., TUNCA, N., ALKIN-ŞAHİN, S., & OĞUZ, A. (2015). Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisine ilişkin metaforik algıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(4), 419-444, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2015.023>.

Öğretmen Adaylarının Öğretmen Eğitimcisine İlişkin Metaforik Algıları

Özge BAHAR-GÜNER^{a*}, Nihal TUNCA^a, Senar ALKIN-ŞAHİN^a, Aytunga OĞUZ^a

^aDumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kütahya/Türkiye

Makale Bilgisi

DOI: 10.14527/pegegog.2015.023

Makale Geçmişi:

Geliş 28 Ocak 2015
Düzeltilme 03 Temmuz 2015
Kabul 12 Ekim 2015

Anahtar Kelimeler:

Öğretmen adayı,
Öğretmen eğitimcisi,
Öğretmen eğitimi,
Metafor.

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisi kavramına yükledikleri anlamları metaforlar yoluyla belirlemektir. Araştırma olgu bilim desenindedir. Çalışma grubunu, üç eğitim fakültesinin, 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 272 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı öğretmen adaylarından, "Öğretmen eğitimcisidır. Çünkü ..." cümlesini tamamlamaları istenmiş ve oluşturdukları metaforlar içerik analizi yaklaşımı ile çözümlenmiştir. Analiz sonucu oluşturulan metaforların olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana temada toplandığı belirlenmiştir. Ortak özellikleri bakımından olumlu metaforların; "yol gösterici, bilgi kaynağı, öğrenmeye ve gelişime açık, şefkatli, çalışkan ve model olan, geleceği biçimlendiren, eleştirel düşünen, mesleğine ve öğrencilerine değer veren" olarak öğretmen eğitimcisi temaları altında toplandı; olumsuz metaforlara ilişkin temaların ise "öğretim sorumluluğunu yerine getirmeyen, gelişime açık olmayan, kendini üstün gören, otoriter, açık fikirli olmayan ve ayrımcılık yapan, öğrencilerle etkili iletişim kurmayan, öğrencilere psikolojik şiddet uygulayan, kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden, sisteme boyun eğen ve öğrenciyi kullanan" öğretmen eğitimcisi temaları altında toplandı belirlenmiştir. Araştırmada öğretmen adayları tarafından öğretmen eğitimcisine ilişkin olumlu metaforlar kadar olumsuz metaforların da oluşturulması nitelikli bir öğretmen eğitimi için öğretmen eğitimcilerinin özelliklerinin yeniden sorgulanması gerektiğine işaret etmektedir.

Prospective Teachers' Metaphoric Perceptions Regarding The Teacher Educator

Article Info

DOI: 10.14527/pegegog.2015.023

Article history:

Received 28 January 2015
Revised 03 July 2015
Accepted 12 October 2015

Keywords:

Prospective teacher,
Teacher educator,
Teacher education,
Metaphor.

Abstract

The aim of the present study is to determine the meanings that prospective teachers attribute to the concept of teacher educator through metaphors. The study has been designed with a phenomenological approach. The study group has been composed of 272 prospective teachers studying at the education faculties of three different universities in Turkey. The prospective teachers were asked to complete the following sentence: "A teacher educators is because, and the metaphors they used were analyzed with content analysis approach. As a result of the analysis done, the metaphors were categorized under two main themes as positive and negative ones. The themes for the positive aspects of lecturers are "guiding, source of information, open to learn and develop oneself, passionate, hardworking, model, shaping the future, critical thinking, valuing their profession and students" while the themes for the negative metaphors are "not fulfilling the teaching responsibility effectively, not developing oneself/not being open to development, thinking themselves superior to students, authoritarian, not being open-minded, discriminating, not having an effective communication with students, resorting to psychological violence against students, acting for the benefit of themselves, complying with the system/submissive and exploiting the students". That there are negative metaphors for the teacher educators besides the positive ones indicate that the qualities of teacher educators should be questioned for a quality teacher education.

Giriş

Okullarda öğrencilerin öğrenmelerini, gelişimlerini ve kişilik kazanmalarını etkileyen önemli değişkenlerden biri öğretmendir. Eğitim sürecinin başarısı, sürdürülebilir olması ve nitelikli duruma gelmesinde öğretmenler önemli bir ögedir (Altan, 2014). Öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıran, gelişimlerini destekleyen ve kişiliklerini bulmalarına rehberlik eden etkili öğrenme ortamları düzenleyebilmesi ise sahip oldukları yeterliklerine bağlıdır. Bu nedenle, öğretim hizmetinin niteliğini artırabilmek için, öğretmen eğitimi programlarında öğretmen adaylarına meslekleriyle ilgili bilgi ve becerilerin etkili bir biçimde kazandırılması gerekmektedir. Eğitimde istenilen hedeflere ulaşılması için öğretmen yetiştiren öğretim elemanlarının niteliği önemli bir etkidir (Saylan & Uyangör, 1998). Üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarını kendilerine rol model aldıkları göz önüne alındığında (Smith, 2011; Timmerman, 2009), geleceğin öğretmenlerini yetiştiren öğretim elemanlarının özelliklerinin incelenmesi gereği doğmaktadır.

Eğitim fakültelerindeki öğretim elemanlarının özelliklerinin belirlenmesinde yararlanılabilecek önemli bilgi kaynaklarından biri öğretmen adaylarıdır. Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisi kavramına yükledikleri anlamlar, zihinlerinde oluşturdukları metaforlar aracılığıyla belirlenebilir. Metaforlar, en güçlü zihinsel araçlardan biri olarak görülmekte; algıların, düşüncelerin ve inançların belirlenmesinde kullanılabilmektedir (Koç, 2014; Konaklı & Göğüş, 2013; Kumral, 2009; Leavy, McSorley & Botè, 2007; Ocak & Gündüz, 2006; Oğuz, 2009a; Özdemir, 2012; Saban, Koçbeker & Saban, 2006). İstiare ile eş anlamlı kabul edilen metafor kavramı, “bir şeyi anlatmak için ona benzetilen başka bir şeyin adını eğreti olarak kullanma” (Türk Dil Kurumu, 2005, p. 988); bir olguyu bilinen kavramlar yoluyla ifade etme ya da nitelendirme olarak tanımlanabilir (Dickmeyer, 1989; cited in Farrell, 2006). Lakoff ve Johnson’a (2005, p. 27) göre ise metafor “bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir” ve bireyin günlük etkinliklerine yön vermektedir.

Metaforlar, değerleri ve inançları yansıtan bir dil olduğundan öğretmenin davranışlarını, öğretim uygulamalarını etkileyebilmektedir (McEwan, 2007). Mesleki yaşam ve uygulamalara ilişkin yansıtıcı bir bakış açısı sağlayan metaforlar, yaşantı ve uygulamaların farklı açılardan keşfedilmesine olanak vermektedir (Perry & Cooper, 2001). Öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar; aile, okul ve okul sonrası yaşantılarını içeren kişisel geçmişlerinin yansımaları olarak görülmekte ve öğretmen eğitiminde, öğretmen adaylarının düşüncelerinin ve uygulamalarının açıklığa kavuşturulmasında kullanılabilecek çok yararlı bir araç işlevi görmektedir (Knowles, 1994). Metaforlar, öğretmen ve öğretmen adaylarının algılarını belirlemek; üstlendikleri rolleri, öğrencilerle ve eğitimle ilgili inançlarını ortaya çıkarmak (Ben-Peretz, Mendelson & Kron, 2003) ve öğretmenlerin mesleki kimliklerini ifade etmelerini sağlamak (Pajak, 1986) gibi amaçlara ulaşılmasında araç olarak kullanılabilmektedir.

Öğretmen eğitiminde metaforlardan, öğretim uygulamalarını yönlendirmek, öğretmen rollerini yeniden değerlendirmek ve öğretmen adaylarının gereksinimlerini belirlemek gibi amaçlara ulaşmak için yararlanılmaktadır (Vadeboncoeur & Torres, 2003). Örneğin, sosyal yapılandırmacı öğrenme ortamının ve sınıf kültürünün, öğretmen adaylarının sınıf yönetimine ilişkin metaforlarını etkilediği belirtilmektedir. Böyle bir ortamda, öğretmen adaylarının kavramsal değişimler oluşturacakları, bunu içselleştirecekleri ve böyle bir değişimi öğretim uygulamalarına yansıtabilecekleri umulmaktadır (Akar & Yıldırım, 2009). Metaforlar, düşünceler ve eylemlerin keşfedilmesinde önemli bir güce sahiptir (Cook-Sather, 2003). Bu çerçevede, öğretmen eğitiminde metaforlardan, öğretmen eğitimcilerinin ve öğretmenlerin öğretim uygulamalarının ve tutumlarının açıklığa kavuşturulması, öğrencilerini ve meslektaşlarını nasıl algıladıklarını göstermesi açısından yararlanılabilir (Gillis & Johnson, 2002).

Eğitim alanında metaforlar kullanılarak katılımcıların çeşitli kavramlara ilişkin inançlarının, duygularının, düşüncelerinin ve algılarının incelendiği çalışmalar bulunmaktadır. Bu kapsamda, alanyazında; öğretmen/öğretmen adayı (Akar & Yıldırım, 2009; Akbari, 2013; Aydın & Pehlivan, 2010; Çelikten, 2006; Guerrero & Villamil, 2000; Güler, Oçal & Akgün, 2011; Lasley, 1994; Maxwell, 2014; Pektaş & Kıldan, 2009; Saban, 2011; Saban, 2004; Saban et al., 2006; Thomas & Beauchamp, 2011; Wan, Low & Li, 2011), öğrenci (Saban, 2009a), öğretme ve öğrenme (Güner, 2013; Leavy et al., 2007; Shaw &

Mahlis, 2008; Stylianou, Kulinna, Cothran & Kwon, 2013; Szukala, 2011), okul (Aydoğdu, 2008; Balci, 1999; Ben-Peretz et al., 2003; Cerit, 2006; Engin-Demir, 2007; Maxwell, 2014; Saban, 2008), müfettiş/teftiş (Akan, Yalçın & Yıldırım, 2013; Döş, 2010; Töremen & Döş, 2009) ve eğitim programı/program geliştirme (Gültekin, 2013; Özdemir, 2012; Semerci, 2007; Taşdemir & Taşdemir, 2011) gibi kavramlara ilişkin çeşitli metafor çalışmalarına rastlanmaktadır. Ancak bu çalışmalar incelendiğinde, özellikle öğretmen, öğrenme, öğretme ve okul gibi kavramlara ilişkin metaforlarla ilgili çok sayıda araştırma yapılmasına karşılık, Türkiye’de öğretim elemanı ya da öğretmen eğitimcisi kavramına ilişkin oldukça sınırlı sayıda metafor çalışmasının (Demirtaş & Çoban, 2014; Kumral, 2009; Tortop, 2013) yapıldığı dikkat çekmektedir. Metaforların yükseköğretimde (Kemp, 1999) ve öğretmen eğitiminde (Sowder, Leavitt, Smith & Tanase, 2013) öğretim uygulamalarını değerlendirme aracı olarak kullanılabileceği belirtilmektedir. Metaforlar yoluyla öğretimi, rolleri ve inançları belirlemeye dönük çalışmalar gerçekleştirilebilmektedir (Farrell, 2006; Guerrero & Villamil, 2000; Perry & Cooper, 2001). Geleceğin öğretmenlerini yetiştiren öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına rol model oldukları dikkate alındığında, öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcilerini nasıl algıladıklarının belirlenmesi önemli görülmektedir. Bu bağlamda çalışmada, öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisi kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın, öğretmen eğitimcilerine, sahip olmaları gereken özellikler açısından geri bildirim sağlaması umulmaktadır. Böylelikle öğretmen eğitimcilerinin niteliğinin artırılmasına ve öğretmen eğitimi programlarının etkili biçimde uygulanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisi kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla inceleyen bu çalışma, olgu bilim deseninde nitel bir araştırmadır. Olgu bilim deseni, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır ve veriler bu olguyu yaşayan, dışa vurabilecek ya da yansıtabilecek bireyler ya da gruplardan toplanmaktadır. Metafor ise çalışılan konu, olgu, olay ve durum hakkında zengin bir resim sunan, görsel bir imaj sağlayan (Yıldırım & Şimşek, 2011) ve düşüncelere yön veren (Lakoff & Johnson, 2005) kavramlar olarak tanımlanmaktadır.

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında, Türkiye’deki üç devlet üniversitesinin Eğitim Fakültelerinde, 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 272 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında, amaçlı örnekleme tekniklerinden “maksimum çeşitlilik örnekleme” işe koşulmuştur. Bu teknik; araştırma amacına ulaşılmasında görüş bildirecek bireylerin çeşitliliğinin maksimum derecede yansıtılmasına, bu çeşitlilik ile amaca ilişkin farklı bulgulara ulaşılmasına, çeşitlilik gösteren durumlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklardan hareketle, verilerin zenginleştirilmesine olanak sağlaması (Yıldırım & Şimşek, 2011) nedeniyle tercih edilmiştir. Bu bağlamda, üniversitelerin içinde buldukları illerin gelişmişlik düzeyi, üniversitelerin kuruldukları bölgenin sosyo-kültürel yapısı, eğitim fakültelerindeki öğrenci sayısı, öğretim üyesi sayısı, bölüm ve anabilim dalı sayısı değişkenleri dikkate alınarak Türkiye’deki üç devlet üniversitesi bünyesinde yer alan üç eğitim fakültesine ulaşılmıştır. Böylelikle, çalışmada ulaşılabilecek bulguların, başka bir örnekleme tekniği işe koşularak ulaşılabilecek bulgulardan daha zengin olabileceği düşünülmüştür. Araştırmada, eğitim fakültelerinde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin tercih edilme nedeni, öğrenim gördükleri süreye bağlı olarak, fakültelerinde görev yapan öğretmen eğitimcilerinin özelliklerini, yeterlilikleri ve etkililikleri daha fazla gözlemlemiş olmalarıdır. Araştırmanın katılımcılarının % 34’ü erkek, % 66’sı kadındır; % 69’u 3. sınıfta, % 31’i 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğretmen adaylarının % 9’u Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, % 7’si Fen Bilgisi, % 4’ü Türkçe, % 5’i Zihinsel Engelliler, % 7’si Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, % 19’u Sınıf, % 25’i Sosyal Bilgiler, % 12’si Okulöncesi, % 10’u İngilizce, % 2’si Resim İş Öğretmenliği programlarında öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının % 2’si 1-1.99, % 63’ü 2.00-2.99, % 35’i 3.00-4.00 arasında akademik başarıya sahiptir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğretmen adaylarının kişisel bilgilerine yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğretmen adaylarından fakültede/sınıfta gözlemedikleri öğretim üyelerinin özelliklerini düşünerek, onları bir metaforla tanımlamaları ve kullandıkları metaforun nedenini belirtmeleri istenmiştir. Bu amaçla öğretmen adaylarından, “Öğretmen eğitimcisi.....dır. Çünkü” cümlesini tamamlamaları istenmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler, NVivo8.0. Paket Programı kullanılarak içerik analizi yaklaşımına göre analiz edilmiştir. Bu süreçte, metafor özelliği taşımayan ya da kullanılan metafor ile metafora ilişkin yapılan açıklamanın (“Çünkü.....”) uyuşmadığı veriler çıkarıldıktan sonra kalan veriler programa yüklenmiş ve her biri açılarak okunmuştur. Öğretmen adaylarının öğretim eğitimcisine ilişkin belirtmiş oldukları metaforların nedenleri dikkate alınarak oluşturulmuş 289 kod, yeniden okunarak benzerlik ve farklılıkları belirlenmiş, birbiriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilmiş, kodlardan oluşan her bölümün kavramsal olarak ifade ettiği anlam bulunmaya çalışılmış ve temalaştırılmıştır. Veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının aynı metafora farklı anlamlar yükledikleri, başka bir deyişle, aynı metafora ilişkin farklı açıklamalar yaptıkları durumların olduğu görülmüştür. Böyle durumlarda, ilgili metafor, farklı temaların altında aynı isimle kodlanmıştır. Örneğin öğretmen adaylarından biri “Öğretim elemanı kitaptır. Çünkü bize bilgi sağlar.” ifadesini kullanmış ve bu metafor “Bilgi sağlayıcı öğretim elemanı” temasının altına yerleştirilmiştir. Bir diğer öğretmen adayı ise, “Öğretim elemanı kitaptır. Çünkü hepsi benimsedikleri birer kitabın içindeki bilgilerle sınırlı kalmış kişilerdir. Kendileri dışında farklı düşünceler olabileceği konusunda dışa kapalıdır.” ifadesini kullanmış ve bu metafor da “Gelişime açık olmayan öğretim elemanı” temasının altına yerleştirilmiştir.

Araştırmada elde edilen temalar, doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için, analizi yapan araştırmacının dışında kalan bir başka araştırmacı, her bir ana tema, alt tema ve metaforları alıntılarıyla birlikte incelemiştir. Daha sonra araştırmacılar bir araya gelerek tartışmalı kod ve temalarda görüş birliğine varmaya çalışmışlardır. Ayrıca, araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, elde edilen yapı, hem alan hem de nitel araştırma konusunda uzman olan diğer iki araştırmacıya sunulmuş ve oluşturulan yapının uygunluğu konusunda görüş bildirmeleri istenmiştir. Araştırmacıardan gelen görüşler doğrultusunda, araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda % 91 oranında görüş birliğine varılmıştır. Bu oranın % 70’in üzerinde çıkması (Miles & Huberman, 1994), araştırma için güvenilir kabul edilmiştir. İç geçerliğin sağlanması adına, araştırma raporu, bir nitel araştırma uzmanına sunulmuştur. Uzmanın gelen görüş ve öneriler doğrultusunda araştırma raporunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Bulgular

Öğretmen adaylarının öğretim eğitimcisi kavramına yükledikleri anlamların analizleri sonucunda elde edilen temalar, olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana tema altında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının öğretim eğitimcisine yönelik kullandıkları metaforlara ilişkin belirlenen temalar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının öğretim eğitimcisine yönelik kullandıkları olumlu metaforlara ilişkin belirlenen temalar “yol gösterici, bilgi kaynağı, öğrenmeye ve gelişime açık, şefkatli, çalışkan, model, geleceği biçimlendiren, eleştirel düşünen, mesleğine ve öğrencilere değer veren öğretim eğitimcisi” iken; olumsuz metaforlara ilişkin belirlenen temalar “öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeyen, kendini geliştirmeyen/gelişime açık olmayan, kendini öğrencilerden üstün gören, otoriter, açık fikirli olmayan, ayrımcılık yapan, öğrencilerle etkili iletişim kurmayan, öğrencilere psikolojik şiddet uygulayan, kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden, sisteme boyun eğen/ itaatkâr, öğrenciyi kullanan öğretim eğitimcisi”dir.

Öğretmen adayları, belirttikleri olumlu metaforlara ilişkin en çok öğretmen eğitimcisinin yol gösterici özelliğine, olumsuz metaforlara ilişkin ise, en çok öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeme özelliğine vurgu yapmışlardır.

Tablo 1

Öğretmen Adaylarının Öğretim Eğitimcisine Yönelik Kullandıkları Metaforlara İlişkin Belirlenen Temalar.

Olumlu metaforlara ilişkin temalar	f	Olumsuz metaforlara ilişkin temalar	f
Yol gösterici öğretmen eğitimcisi	51	Öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeyen öğretmen eğitimcisi	58
Bilgi kaynağı olarak öğretmen eğitimcisi	43	Kendini geliştirmeyen/gelişime açık olmayan öğretmen eğitimcisi	22
Öğrenmeye ve gelişime açık öğretmen eğitimcisi	15	Kendini öğrencilerden üstün gören öğretmen eğitimcisi	14
Şefkatli öğretmen eğitimcisi	13	Otoriter öğretmen eğitimcisi	11
Çalışkan öğretmen eğitimcisi	12	Açık fikirli olmayan öğretmen eğitimcisi	7
Model olarak öğretmen eğitimcisi	8	Ayrımcılık yapan öğretmen eğitimcisi	6
Geleceği biçimlendiren öğretmen eğitimcisi	6	Öğrencilerle etkili iletişim kurmayan öğretmen eğitimcisi	5
Eleştirel düşünen öğretmen eğitimcisi	5	Öğrencilere psikolojik şiddet uygulayan öğretmen eğitimcisi	4
Mesleğine ve öğrencilere değer veren öğretmen eğitimcisi	2	Kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden öğretmen eğitimcisi	3
		Sisteme boyun eğen/İtaatkar öğretmen eğitimcisi	3
		Öğrenciyi kullanan öğretmen eğitimcisi	1
TOPLAM	155	TOPLAM	134

Öğretmen Adaylarının Öğretim Eğitimcisi Kavramına Yükledikleri Olumlu Metaforlara İlişkin Temalar

Yol gösterici öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri olumlu metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan ilki “yol gösterici öğretmen eğitimcisi”dir. Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda bu tema “topluma yol gösterici öğretmen eğitimcisi” ve “öğrenciye yol gösterici öğretmen eğitimcisi” olmak üzere iki alt temaya ayrılmıştır. Öğretmen adayları topluma yol gösterici olarak gördükleri öğretmen eğitimcisini “anahtar” ve “aydın” olmak üzere iki metaforla açıklamışlardır. Aşağıda, ilgili metaforlara ilişkin örnek olabilecek doğrudan alıntı yer almaktadır.

ÖA_52. *Öğretim elemanı anahtardır. Çünkü değişimin, yeniliğin, gelişimin, hızlı gelişen düzenin, bilimin ve daha birçok dinamiğin bir araya gelerek oluşturduğu toplumu ileriye götüren kapının anahtarını elinde bulundurur.*

Öğretmen adayları, öğrencilere yol gösterici olarak gördükleri öğretmen eğitimcisine ilişkin; en çok “ışık (f:10), rehber (f:8), pusula (f:4); daha sonra ise sırasıyla güneş (f:3), fener (f:2), anahtar (f:2), kaptan (f:2), araba (f:1), el (f:1), danışman (f:1), göz (f:1), harita (f:1), ansiklopedi (f:1), kumanda (f:1), mum (f:1), navigasyon aleti (f:1), örümcek (f:1), harita (f:1), rüzgar (f:1), sanatkar (f:1), şans (f:1), şoför (f:1), tramvay (f:1), yardımcı (f:1), örnek insan (f:1), geleceğe açılan kapı (f:1), boya takımı (f:1)” olmak üzere toplam 27 metafor belirtmişlerdir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_183. *Öğretim elemanı ışıktır. Çünkü mesleğimizle ilgili bizi bilgilendirip geleceğimizi aydınlatmamızı, kendimizi aydınlatmamızı, olaylara farklı açıdan bakabilmeyi öğretir. Üniversite okumanın bize verdiği ayrıcalığın farkında olmamızı bu sayede bizim de toplumu aydınlatabilmemizi sağlar.*

ÖA_161. *Öğretim elemanı rehberdir. Çünkü bize bildiğimiz yollarda yanılmamızı sağlar. Bilmediğimiz yollarda ise bize yol gösterir. Doğruya ulaşmamızı hedefler. Meslek hayatımızda yapmamız gerekenleri bize gösterir. Olası ihtimalleri bize sunar ve bize hep rehber olur.*

ÖA_26. *Öğretim elemanı pusuladır. Çünkü iyi bir pusula bizi ulaşmak istediğimiz yere götürür ve herhangi bir derse giren öğretim üyesinin hayatımızın yönünü değiştirme gücü vardır.*

ÖA_148. *Öğretim elemanı örümcektir. Çünkü ağlar örerek kendisine ve öğrencilerine yollar gösterir. Çok çalışır ve bir ürün oluşturur.*

Bilgi kaynağı olarak öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “bilgi kaynağı olarak öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı en sık temsil eden metaforlar “bilgi küpü (f:8), ağaç (f:4), kitap (f:4)”tır. Öğretmen adayları tarafından kullanılan diğer metaforlar ise “kütüphane (f:3), ışık (f:3), bitki (f:2), kaynak (f:2), açık büfe (f:1), ansiklopedi (f:1), aracı (f:1), arı (f:1), ayaklı çanta (f:1), ayna (f:1), ekşi sözlük (f:1), güneş (f:1), kalem (f:1), mum (f:1), pencere (f:1), su (f:1), tamirci (f:1), toyota (f:1), trafik lambası (f:1), usta (f:1) ve yağmur (f:1)”dur. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_41. *Öğretim elemanı bilgi küpüdür. Çünkü geniş bir bilgi dağarcığı vardır. Sürekli bilgilerine bilgi katar bunları da öğrencilere uygun bir şekilde aktarırlar.*

ÖA_77. *Öğretim elemanı ağaçtır. Çünkü öğretim üyeleri ağaçlar gibi misali gölgesinde barındırır. Öğrencinin zihinsel duyuşsal ve psikomotor açıdan olgunlaşmasını sağlar. Bir ağaç gibi yaydığı bilgiyle bir temiz hava gibi öğrenciyi ferahlatır. Onu yaşama bağlar.*

ÖA_24. *Öğretim elemanı trafik lambasıdır. Çünkü öğrencilere nasıl yaklaşmamız gerektiğini, nerede yoğunlaşacağımızı dengeli bir şekilde nasıl yaklaşmamız gerektiğini bize öğretir.*

ÖA_78. *Öğretim elemanı kütüphanedir. Çünkü akademik kariyerini yaparken ister istemez birçok konu hakkında bilgi sahibi olur. Bu yüzden öğretim üyesi her konuda kendisine danışılan saygı duyulan kişidir.*

Öğrenmeye ve gelişime açık öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “öğrenmeye ve gelişime açık öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı en sık temsil eden metafor “araştırmacı (f:4)” iken; diğer metaforlar “ağaç (f:3), bilgi (f:2), değirmen (f:1), emek (f:1), ideal (f:1), kuş (f:1), oyun hamuru (f:1) ve kartal (f:1)”dır. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_35. *Öğretim elemanı ağaçtır. Çünkü ağacın her yaprağı bir bilgi olsa bunlar sonbaharda dökülür. Sonra yenilenir. İşte öğretim üyesi ne kadar çok bilgisi olsa onu yenilemek zorundadır.*

ÖA_38. *Öğretim elemanı kuştur. Çünkü öğretim üyesi tüm diyarlara gitmelidir. Sadece belirli bir alanda kendini yetiştirmiş olmasına karşın, yeniliklere, kendi alanının dışındaki etkinliklere karşı ılımlı yaklaşmalıdır. Üniversite diğer eğitim kurumlarının yanı sıra öğrenci üzerinde etkisinin en büyük payı olduğu kurumdur. Ve bu kurumların etkili olabilmesi için de öğretim üyelerinin her yönden fikirleri açık, yeniliklere özverili birer birey olmaları gerekmektedir.*

Şefkatli öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “şefkatli öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı en sık temsil eden metafor, “arkadaş (f:4)” iken, diğer metaforlar “anne baba (f:3), can (f:3), güneş (f:2) ve mum (f:1)”dur. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_17. *Öğretim elemanı arkadaştır. Çünkü çok cana yakın ve çoğu şeyi paylaşabildiğimiz ve onlardan bizlerle çoğu şeyi paylaştıkları için arkadaşırlar.*

ÖA_8. *Öğretim elemanı anne babadır. Çünkü öğretim üyelerine ders dışında başımız sıkıştığında yanımızda olan kişidir. Öğretim üyesini bir hoca olarak görmemeliyiz. Şahsen ben görmüyorum. Çünkü başım ne zaman sıkışsa hangi konuda olursa olsun muhakkak elimden tutmuşlardır.*

Çalışkan öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “çalışkan öğretmen eğitimcisi”dir. Öğretmen adayları çalışkan olarak gördükleri öğretmen eğitimcisini en çok “karınca (f:8)” metaforuyla, ardından ise “arı (f:3) ve inek (f:1)” metaforlarıyla betimlemişlerdir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_10. *Öğretim elemanı karıncadır. Çünkü sürekli araştırma yapmak zorunda olan öğretim üyeleri bir şeyler üretmek için koşuşturur dururlar. Buna ek olarak bir de öğrencilerle ilgilenmek zorundadırlar. Bu kadar iş arasında aile, arkadaşlık ilişkilerini de ihmal etmemek gerekir. Yani kısaca öğretim üyeleri uykusuz kalan, az zamanda çok işler yapmaya çalışan kişilerdir.*

ÖA_17. *Öğretim elemanı arıdır. Derse donanımlı gelir. Dersle alakalı tüm bilgi ve becerilere sahiptir ve bunları öğrenciye aktarmak için çalışır. Sorumluluk sahibi ve çalışkan bir kişiliği vardır.*

Model olarak öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “model olarak öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı en sık temsil eden metafor “idol (f:2)” iken; belirtilen diğer metaforlar “ayna (f:1), heykel (f:1), kalite (f:1), ekol (f:1), model (f:1), adamın dibi (f:1)”dir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_33. *Öğretim elemanı idoldür. Çünkü pek çok yönüyle öğrencilerinden, etrafındaki insanlardan çok daha geniş bir bakış açısına sahip. Öğrencileri ve toplumu için model oluşturur. Olayları dışarıdan gözlemleyebilir ve yaptığı şeylerle, yorumlarla yol gösterir.*

ÖA_83. *Öğretim elemanı adamın dibidir. Çünkü güler yüzlüdür. Sağlam bir karaktere sahiptir. Gerek davranışları gerek hareketleri gerek konuşmalarıyla örnek alınabilecek biridir. Hiçbir öğrenciyi mağdur etmez hiçbir öğrenciyi kapıdan çevirmez.*

Geleceği biçimlendiren öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “geleceği biçimlendiren öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı temsil eden metaforlar, “aşçı (f:1), kalıp (f:1), oyun hamuru (f:1), su (f:1) ve toprak (f:1)”dır. Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_175. *Öğretim elemanı kalıptır. Çünkü öğrenciye nasıl davranırsa ona nasıl gösterirse öğrenci onu alır, o şekle girer.*

ÖA_75. *Öğretim elemanı topraktır. Çünkü verimli ve zengin topraklarda yeşeren bitkiler ve buna bağlı olarak doğa nasıl canlı ve doymun olursa, kendini geliştirmiş ve donanımlı öğretmenlerin yetiştirdiği öğrenciler de bilgiye ulaşma ve uygulamada daha istekli ve enerjik, yaşama bağlı olacaktır. Çorak topraklarda hayat yeşermeyeceği gibi bilgisiz ve kültürsüz bir eğitmenin yetiştirdiği öğrencilerden de bir gelişim beklenmez.*

Eleştirel düşünen öğretmen eğitmeni

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “eleştirel düşünen öğretmen eğitmeni”dir. Bu temayı temsil eden metaforlar “farklı (f:2), eleştirmen (f:1), gökkuşağı (f:1), gözlük (f:1)”dır. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_125. *Öğretim elemanı farklıdır. Çünkü bir konuyu ele alırken kendince sentezleyip anlatır. Olduğu gibi değil. Farklı bakış açıları kazandırır. Farklı düşündürür. Farklı soru sorar ve farklı cevaplar.*

ÖA_159. *Öğretim elemanı gökkuşağıdır. Çünkü tüm öğrenciler farklı renklerdir ve öğretim üyesi bu renkleri kendi bünyesinde barındırır. Farklı özellikler, din, dil, ırk, algı, öğrenim gibi farklılaşmaları, öğrencilere ait farklılaşmaları bünyesinde barındırır, onları tanır, özelliklerini bilir.*

Mesleğine ve öğrencilere değer veren öğretmen eğitmeni

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “mesleğine ve öğrencilere değer veren öğretmen eğitmeni”dir. Bu temayı temsil eden metaforlar “mecnun (f:1) ve “sanatkâr (f:1)”dır. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri bir metafora ilişkin doğrudan alıntı yer almaktadır.

ÖA_61. *Öğretim elemanı mecnundur. Çünkü öğrencilerine ve dersine karşılıksız ve koşulsuz bir aşkla bağlıdır. Eğitimi çölde bir damla su kadar değerli ve kıymetli görür. İşini severek aşk ve şevkle yapar.*

Öğretmen Adaylarının Öğretmen Eğitmeni Kavramına Yükladıkları Olumsuz Metaforlara İlişkin Temalar

Öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeyen öğretmen eğitmeni

Öğretmen adaylarının belirttikleri olumsuz metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan ilki, “öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeyen öğretmen eğitmeni”dir. Bu temayı en çok temsil eden metaforlar “papağan (f:11), robot (f:4), ağustos böceği (f:3), makine (f:3)” iken; diğeri metaforlar, “bozuk plak (f:2), sunucu (f:2), bilgisayar (f:2), hazırcı (f:2), sivrisinek (f:1), yazıcı (f:1), kendi çalıp kendi dinleyen (f:1), sesli kitap (f:1), bitmiş akü (f:1), akbaba (f:1), bukalemun (f:1), fare (f:1), fotoğraf makinesi (f:1), amele başı (f:1), kasetçalar (f:1), tuzluk (f:1), sıkıcı (f:1), oturan boğa (f:1), kopyacı (f:1), kütüphane (f:1), muhabbet kuşu (f:1), okuyucu (f:1), kuala (f:1), basmakalıp (f:1), tiyatrocü (f:1), vurdumduymaz (f:1), patates (f:1) ve kelebek (f:1)”dir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_116. *Öğretim elemanı papağandır. Çünkü yazılmış bir kitabı slaytı bir papağan gibi tekrarlamaktan öteye gidemez. Nasıl ki papağan aynı şeyleri tekrarlayarak sinir bozucu olabiliyorsa o öğretim üyesi bundan öteye gidemez. Bir farkı yoktur. Ayrıca öğrencilerinin kendilerinin de istediği zaman okuyup daha güzel anlayabileceğini, orada öğrenciyi zorla oturttukça zamanını alarak öğrenciyi daha kukla haline getirip onu pasif kılarak şekillendirmeye çalışırlar.*

ÖA_203. *Öğretim elemanı robottur... Pek odalarında bulunmazlar. Öğrenciler onları aradığında bulamaz yani. Bize anlattıkları yöntem ve teknikleri kendi derslerinde kullanmazlar. Düz anlatımı veya power pointi kullanmak daha cazip sanırım.*

ÖA_197. *Öğretim elemanı bitmiş aküdür. Çünkü genellikle ders dışında çok yoğun, ders içinde ise ezbercidir. Hep bilim işleri ile uğraşır görünüp derslerde yeterince aktif değildir. Bitmiş aküde de olduğu gibi bazen ilerler gibi yapar ama genellikle öğrencilere çok faydalı değildir. Ayrıca akü ile asla iletişime giremeyeceğin gibi (nadir hocalar hariç) kolay kolay öğretim üyesi ile de iletişime giremezsin.*

ÖA_128. *Öğretim elemanı kütüphanedir. Çünkü çok şey bilerler fakat anlatabildikleri oldukça kısıtlıdır.*

Kendini geliştirmeyen/gelişime açık olmayan öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “kendini geliştirmeyen/gelişime açık olmayan öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı en çok temsil eden metaforlar “kitap (f:3), davul (f:3)”; diğer metaforlar ise “boş teneke (f:2), ağustos böceği (f:1), boş levha (f:1), bozuk plak (f:1), bozuk saat (f:1), bukelamun (f:1), dinazor (f:1), dogmatik (f:1), fosil (f:1), kozadaki tırtıl (f:1), memur (f:1), standart (f:1), şoför (f:1) ve tekrar tuşu (f:1)”dur. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_12. *Öğretim elemanı ağustos böceğidir. Çünkü olması gerekenden çok var olanla yetiniyor, gerekli çalışmayı göstermiyor.*

ÖA_111. *Öğretim elemanı dogmatiktir. Çünkü öğretim üyesi oluncaya kadar çalışıp çabalar. Ama istediği mevkie gelince artık kendini yenilemekten çok sürekli tekrarlar yapar.*

ÖA_66. *Öğretim elemanı tekrar tuşudur. Çünkü genellikle kendini tekrarlamaktadır. Kendini sürekli olarak tekrarlar ve yeniliklere kapatır. Kitaplardan okuduğu bilgiyi her sene konuyla ilgisi olan sınıflarda tekrarlamaktan öteye gidemez. Sadece aynı cümleler aynı bilgiler ve aynı şeylerle konuyu geçirirler. Ne artı bir bilgi ya da konuyla ilgili güncel bir bilgi yoktur. Sadece ezberlenen öge verilir. Bundan öteye gidilmez.*

Kendini öğrencilerden üstün gören öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “kendini öğrencilerden üstün gören öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı en çok temsil eden metafor “yürüyen ego (f:3)” iken; kullanılan diğer metaforlar ise “artist (f:2), çok bilmiş (f:2), dayatmacı (f:1), fatih terim (f:1), havalı (f:1), kale (f:1), ukala (f:1) ve kendini beğenmiş (f:1)”dir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_64. *Öğretim elemanı yürüyen egodur. Çünkü öğrencilere yukardan bakıp genelde kendilerinin yapmaları gereken işleri ve sorumlulukları öğrencilerin üzerine yıkan tiplerdir. Başarısızlıklarını öğrencilerin üzerlerine atarlar.*

ÖA_12. *Öğretim elemanı artisttir. Çünkü egolarını sınıftaki öğrencilere kızarak veya üstünlüğünü göstererek tatmin ederler.*

ÖA_137. *Öğretim elemanı kaledir. Çünkü kaleler konum itibari ile herkesi tepeden görebilecek bir yeredir. Kimseye yakından bakmazlar. Derste “her şeyi ben biliyorum, ben sizden üstünüm” cümlesini kurmadan hissettirirler. Kendilerini kalelerde yaşayan soylular gibi görürler. Soyluların halkın içine karışmaması gibi onlar da öğrenci içine karışmazlar. Sanki öğrencilere yakın veya biraz anlayışlı davranmalar seviyeleri düşecekmiş hastalık kapacakmış gibi uzak dururlar. Kaleler gibi duvarları vardır. Sınırları kesin ve bellidir. Kalenin gölgesinde dahi barınamazsın. Çünkü muhafızlar kaleye saldırı gibi görürler. Aynı o şekilde onlar da bilgilerini paylaşmazlar. Paylaşırlarsa onların bir şeyler kaybedeceğini düşünürler.*

Otoriter öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “otoriter öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı temsil eden metafor “aslan (f:3)” iken; diğer metaforlar, “diktatör (f:1), duvar (f:1), güç (f:1), keyfinin kahyası (f:1), padişah (f:1), otoriter (f:1), patron (f:1) ve satıcı (f:1)”dir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_45. *Öğretim üyesi padişahdır. Çünkü sınıfta baskın ve otoriterdir.*

ÖA_195. *Öğretim üyesi patronudur. Çünkü sınıf onun elindedir, korkutması da notladır. Tehdit hat safhadadır. Her şey onun elindedir.*

Açık fikirli olmayan öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “açık fikirli olmayan öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı temsil eden metaforlar “bencil (f:1), buzlu cam (f:1), dar görüşlü (f:1), dayatmacı (f:1), kalıp (f:1), keçi (f:1), kral (f:1), saygısız (f:1) ve sır kutusu (f:1)”dur. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_60. *Öğretim elemanı buzlu camdır. Kendi eksik yönlerini tam anlamıyla göremez. Ve göstermek istemez.*

ÖA_41. *Öğretim elemanı sır kutusudur. Çünkü içinde ne sakladığını asla bilemeyiz. Kendisi gibi kalıp yargı içine sokmaya çalışıyor bizi. Veya bizim bir düşünce sistemi içinde düşünmemizi istiyor... Ve ayrıca dışarıdan gelen her şeye kapalı. Kendi doğruları var. Başkalarının düşüncelerini asla önemsemez ve saygı duymaz. Gerekirse kendi gibi düşünmeyi dışlar.*

Ayrımcılık yapan öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “ayrımcılık yapan öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı en çok temsil eden metafor “kedi (f:3)” iken; kullanılan diğer metaforlar, “bukalemun (f:1), saygısız (f:1) ve siyaset yapan (f:1)”dir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_45. *Öğretim elemanı saygısızdır. Çünkü öğrencilere fiziksel özelliklerine, dış görünüşüne göre yargılamakta ve hakaret etmektedir.*

ÖA_8. *Öğretim elemanı siyaset yapandır. Çünkü derse siyasetle başlayıp onun üzerinden ders işlemek bu okulda adet olmuş. Ve ne tuhaftır ki eşitlikten bahseden bu öğretim görevlileri verdikleri örneklerde bunun tersini düşündürürler.*

Öğrencilerle etkili iletişim kurmayan öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “etkili iletişim kurmayan öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı temsil eden metaforlar “hayalet (f:1), kaya (f:1), laf anlamaz (f:1) ve kaset (f:1)”dir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri bir metafora ilişkin doğrudan alıntı yer almaktadır.

ÖA_71. *Öğretim elemanı kayadır. Derste en ufak dağılmaya ya da konuşmaya tahammülleri yoktur. Kendilerini öğrencilerin yerine koymazlar. 90 dakika boyunca anlattıkları şeyleri pür dikkat dinlememizin çok da imkânı yoktur. Ama bizden bunu beklerler. Oysaki dinlemek bazen anlatmaktan daha zordur.*

Öğrencilere psikolojik şiddet uygulayan öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “öğrencilere psikolojik şiddet uygulayan öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı temsil eden metaforlar, “cadı (f:1), engebe (f:1), saygısız (f:1) ve sıkıcı (f:1)”dir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri bir metafora ilişkin doğrudan alıntı yer almaktadır.

ÖA_79. *Öğretim elemanı cadıdır. Çünkü öğrencilerini sürekli eleştiren ve ilkokul öğrencisi gibi azarlayan bir öğretim üyesidir. Sürekli negatif bir enerji vardır.*

Kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı temsil eden metaforlar “çıkarıcı (f:1), maddiyat (f:1) ve yahudi (f:1)”dir. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_105. *Öğretim elemanı maddiyattır. Çünkü sadece keyfi çıkarlar ve hayatlarını devam ettirebilme daha üst seviyede hayat standartlarına ulaşabilmek için bu mesleği icra etmek istemektedirler.*

Sisteme boyun eğen/itaatkar öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “sisteme boyun eğen/itaatkar öğretmen eğitimcisi”dir. Bu temayı temsil eden metaforlar “çoban köpeği (f:1), koyun (f:1) ve motor (f:1)”dur. Aşağıda öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlara ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır.

ÖA_28. *Öğretim elemanı motordur. Çünkü kendi isteğiyle bir şey yapmaz. Hareket etmesi istendiği için hareket eder.*

ÖA_29. *Öğretim elemanı çoban köpeğidir. Çünkü koruyucu ve güven veren olmasının yanında sistemin (çobanın) emrinden çıkmaz.*

Öğrenciyi kullanan öğretmen eğitimcisi

Öğretmen adaylarının belirttikleri metaforlar doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri, “öğrenciyi kullanan öğretmen eğitimcisi”dir. Bir öğretmen adayı tarafından belirtilen metafor “asalak”dır. Aşağıda öğretmen adayının belirttiği metafora ilişkin doğrudan alıntı yer almaktadır.

ÖA_107. *Öğretim elemanı asalaktır. Çünkü öğrencilere verdikleri ödevleri kendi tezlerinde kullanırlar.*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, araştırmada, öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisi kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Metaforlar, bireylerin olayları nasıl algıladıklarının ve kavramsallaştırdıklarının belirlenmesinde; problemlerin yeni bir bakış açısıyla değerlendirilip gerçeğin yeniden tanımlanmasında (Goldstein, 2005), öğretim uygulamalarına ilişkin düşüncelerinin, bakış açılarının (Sowder et al., 2013) ve inançlarının (Farrell, 2006; Shaw & Mahlios, 2008; Wan et al., 2011) ortaya konulmasında önemli bir araç olarak görülmektedir. Öğretmen eğitiminde de öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforlar, onların sorunlarının, düşüncelerinin, inançlarının ve tutumlarının anlaşılabilmesinde önemli bir araç olarak kabul edilmektedir (Akan et al., 2013; Marshall, 2001; Oğuz, 2005). Bu araştırmada da öğretmen adayları öğretmen eğitimcisine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymuşlardır.

Araştırmada, öğretmen adayları tarafından belirtilen metaforların analiz edilmesi sonucu, öğretmen adaylarının, öğretmen eğitimcisi kavramına olumlu ve olumsuz anlamlar yükledikleri ve olumlu anlamların olumsuzlardan daha fazla olduğu belirlenmiştir. Alanyazında da benzer şekilde, öğretmen ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin olumlu ve olumsuz anlam taşıyan metaforların oluşturulduğu görülmektedir (Çelikten, 2006; Demirtaş & Çoban, 2014; Kalyoncu, 2012; Koç, 2014; Kumral, 2009; Polat, Apak & Akdağ, 2013; Tortop, 2013). Araştırmada öğretmen adayları tarafından oluşturulan olumlu metaforlara ilişkin temalar; “yol gösterici, bilgi kaynağı, öğrenmeye ve gelişime açık, şefkatli, çalışkan, model, geleceği biçimlendiren, eleştirel düşünen, mesleğine ve öğrencilere değer veren” öğretmen eğitimcisidir. Bu bulgular, genel olarak, Cook-Sather’ın (2003) çalışmasında, birçok araştırmada ortak olarak görülen, öğretmen kavramına ilişkin “bilim adamı, araştırmacı, sanatçı, koç, yönetici, bahçıvan” metaforlarıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmada olumlu metaforlar arasında öğretmen eğitimcisinin en çok yol gösterici özelliğinin vurgulanması dikkat çekmektedir. Öğretmen adayları öğretim elemanlarını hem topluma yol gösterici olarak görmekte ve bunu, “anahtar” ve “aydın” metaforlarıyla belirtmekte; hem de öğrencilere yol gösterici olarak görmekte ve bu düşüncelerini daha çok “ışık” “rehber”, “pusula” ve “güneş” metaforlarıyla ortaya koymaktadırlar. Bu metaforlar, öğretmen/öğretim elemanı kavramına ilişkin algıların ve rollerin belirlenmesini ve öğretmenlik mesleğinin tanımlanmasını amaçlayan başka araştırmalarla (Aydın & Pehlivan, 2010; Demirtaş & Çoban, 2014; Kalyoncu, 2012; Mahlios & Maxson, 1998; Oğuz, 2009a; Pektaş & Kıldan, 2009; Polat et al., 2013; Saban, 2004; Saban et al., 2006; Seferoğlu, Korkmazgil & Ölçü, 2009; Tortop, 2013; Yılmaz, Göçen & Yılmaz, 2013) örtüşmektedir. Bütün bu çalışmalarda, öğrenciye rehberlik etmenin, yol göstermenin ön planda olduğu görülmektedir. Guerrero ve Villamil (2000) de İngilizce öğretmenlerinin rollerine ilişkin inançlarını belirlediği araştırmasında, en sık belirtilen metaforların, “öğrencilere rehberlik etme, koçluk etme, yönetme özellikleriyle işbirlikçi lider rolünü vurgulayan metaforlar” olduğunu belirtmişlerdir. Shaw ve Mahlios’un (2008) araştırmasında da öğretmen adaylarının öğretim kavramına ilişkin oluşturdukları “rehberlik etme” metaforuyla benzerlik göstermektedir. Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında öğretmenlerden, öğrencilere bilgi aktarmak yerine; öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak, öğrenmeyi öğrenmelerini kılavuzlamak, öğrencilere rehberlik etmek ve onları desteklemek gibi rolleri yerine getirmeleri (Özyılmaz, 2013; Saban, 2009b) beklendiğinden, öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcilerini rehber olarak görmeleri beklenen bir durumdur. Bu rehberlik edici öğretmen davranışlarının gösterilmesi, eğitimin farklı kademelerinde görev yapan öğretmenler için geçerli olduğu gibi, genel olarak yükseköğretim kademesinde görev yapan öğretim elemanları, özel olarak da öğretmen yetiştiren eğitimciler için de geçerlidir. Topluma ve öğrencilere rehberlik etme, öğretim elemanlarından beklenen rollerden biridir. Üniversitelerin topluma önderlik etmesi toplumun gelişimi açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, öğretim elemanları, bilgi ve becerileriyle ve yaptıkları çalışmalarla bir yandan kendilerini geliştirirken diğer yandan da öğrencilerine ve topluma rehberlik etmek durumundadırlar. Kendisini geliştirmeyen öğretim elemanının çevresindekileri aydınlatması, onlara rehberlik etmesi beklenemez. Bu nedenle, öğretim elemanlarının bilgi ve becerilerini sürekli güncelleyerek kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Öğretmen adayları öğretmen eğitimcisini kendisine danışılabilir ve kendisinden yardım alınabilecek bir bilgi kaynağı olarak görmektedir. Bu düşüncelerini en çok “bilgi kütüğü” metaforuyla ortaya koymuşlardır. Bu sonuç, Tortop’un (2013) araştırmasında, öğretmen adaylarının üniversite hocasını bilgi kaynağı ve aktarıcısı olarak belirttikleri bulguyla ve Polat vd. (2013) araştırmasında sınıf öğretmeni adaylarının akademisyenleri en fazla bilgi kaynağı olarak gördüklerini belirttikleri bulguyla örtüşmektedir. Bazı araştırmalarda da (Aydın & Pehlivan, 2010; Balcı, 2001; Cerit, 2006; Guerrero & Villamil, 2000; Ocak & Gündüz, 2006; Oğuz, 2009a; Saban 2004; Saban et al., 2006; Wan et al., 2011; Yılmaz et al., 2013) öğretmenin bilgi kaynağı, bilgi veren bir kişi olarak algılandığı belirtilmektedir. Akbaba-Altun ve Apaydın’ın (2013) araştırmasında da benzer şekilde, öğretmen adayları, eğitimi, kaliteli yaşam sağlamada bilgi sağlayıcı olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Öğretmen eğitimcisi yeni edindiği ve ürettiği bilgileri çevresine aktarmasından dolayı bilgi aktarıcısı olarak düşünülmüş olabilir. Ancak, bilgi toplumunun öğretmenini yetiştirmek için, öğretmen eğitimcilerinin, çok sayıda bilgiyi öğretmen adaylarına aktarması değil, onlara bilgiye ulaşmanın yollarını öğretmesi önem taşımaktadır.

Öğretmen adayları en çok “araştırmacı”, “ağaç” ve “bilgi” metaforları kullanarak öğretim elemanlarının öğrenmeye ve gelişime açık olduklarını belirtmişlerdir. Tortop’un (2013) araştırmasında da, benzer şekilde, öğretmen adayları öğretim elemanını, araştırmacı-sorgulayıcı ve sürekli yeni bilgiler bulmaya çaba gösteren biri olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Demirtaş ve Çoban’ın (2014) araştırmasında ise öğretim elemanlarının araştırmacı, bilim adamı ve üretici yönüne vurgu yapılması dikkat çekmektedir. Araştırma sonucu ayrıca, öğretmen kavramına ilişkin metaforların ortaya konulduğu diğer araştırmalarla da benzerlik göstermektedir (Pektaş & Kıldan, 2009). Örneğin, Oğuz’un (2009a) araştırmasında da benzer şekilde, öğretmen adayları; hem ortaöğretim öğretmeni kavramını temsil eden hem de kendilerini öğretmen olduklarında temsil edeceğini düşündükleri metaforlar arasında “araştırmacı” metaforunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanının, bilgiyi elde etme, üretme ve paylaşma gibi görevleri yerine getirmesi, bireysel ve toplumsal gelişimi desteklemesinin önemli bir aracıdır. Bu çerçevede öğretmen eğitimcisinin, öğrenmeye ve gelişime açık olması; eksikliklerini tamamlamaya, yanlışlarını düzeltmeye çaba göstermesi; var olan bilgi ve becerilerini daha iyi duruma getirebilmek için sürekli kendisini geliştirme yolları araması önemlidir.

Araştırmada öğretmen adayları, öğretmen eğitimcisinin çalışkanlığını da vurgulamışlar ve bunu en çok “karınca” metaforuyla açıklamışlardır. İlgili temaya ilişkin metaforlar ve doğrudan alıntılar incelendiğinde, öğretmen eğitimcisinin çalışkan olmasının, hem araştırmacılık özelliğiyle hem de öğrenme ortamını düzenlemek için gösterdiği çabayla ilişkilendirildiği dikkat çekmektedir. Öğretmen adayları öğretim elemanlarının; bilgi üretmek, derse hazırlık yapmak, öğrenme ortamları düzenlemek, öğrencilere bilgiler kazandırmak; öğrencileriyle, arkadaşlarıyla ve ailesiyle ilgilenmek gibi birçok işi yapmak zorunda oldukları için sürekli çalışmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Polat vd. (2013) araştırmasında da benzer şekilde, sınıf öğretmeni adayları, “arı, fabrika” gibi metaforlarla akademisyenlerin bilgi üreticisi özelliğini vurgulamışlardır. Öğretim elemanının bilgi üretebilmesi ve paylaşabilmesi çalışkan olmasını gerektirir. Alanyazında da etkili öğretmen tanımı içinde, çalışkan, kendisini yenileyen öğretmenlerden söz edilmektedir (Şen & Erişen, 2002). Öğretim elemanlarının sürekli çalışarak kendilerini yenileyip geliştirmeleri öğrenme ortamlarının niteliğini, öğrenme ortamlarının niteliği ise, öğretmen adaylarının davranışlarını olumlu yönde etkiler. Nitelikli öğrenciler nitelikli öğretmenlerin, nitelikli öğretmenler de nitelikli öğretim elemanlarının düzenledikleri öğrenme ortamlarında yetiştirilebilir. Altan’ın da (2014, p. 254) belirttiği gibi “C kalite öğretim üyelerinden asla A kalite öğretmen; C sınıfı öğretmenlerden de asla A kalite öğrenci” yetişmesi beklenemez. Bu nedenle, öğretmen eğitimi programlarında görev yapan öğretim elemanlarının iyi yetişmiş olmaları, bilimsel bilgi üretebilmeleri, kendi alanlarında özel öğretim yöntemlerini başarıyla uygulayabilmeleri ve meslektaşlarıyla işbirliği yapabilmeleri gerekmektedir (Özcan, 2011). İşbirlikli uygulamalar ve araştırmalar yapılması ve uygulamalara ilişkin dönütler elde edilmesi öğretimin niteliğini olumlu yönde etkileyebilir. Örneğin, Sowder vd. (2013) araştırmasında, öğretmen eğitimcileri küçük gruplarda işbirlikli uygulamalar gerçekleştirmişlerdir. Öğretmen adaylarının bu uygulamalara ilişkin kullandıkları metaforlarda, etkili bir öğretimin, öğretim stratejilerinden yararlı olanların seçilmesiyle gerçekleştirilebileceğini değil; sihirli bir öğretmenin gerçekleştirilebileceğini düşündükleri görülmüştür.

Araştırmada ayrıca, öğretmen adayları, “arkadaş”, “anne baba” ve “can” gibi metaforlarla şefkatli öğretmen eğitimcisine vurgu yapmışlardır. Öğretmen adayları, öğretim elemanlarının, öğrencilerin sorunlarını çözmek ve öğrenme ortamındaki yeniliklere ayak uydurabilmelerini sağlamak için onlara ilgi ve şefkatle yaklaşmaları gerektiğini belirtmişlerdir. İlgili metaforlar, öğretmen adaylarının, öğretmen eğitimcisini, öğrenme sürecinde anne ve babaları gibi rahat iletişim kurabilecekleri, kendileriyle yakından ilgilenen, herhangi bir sorunları olduğunda çekinmeden danışabilecekleri biri olarak gördüklerine işaret etmektedir. Ergün, Duman, Kıncal ve Arıbaş (1999) sözü edilen duyuşsal özelliğin, öğretmenlerde olduğu gibi, öğretim elemanlarında da bulunması gerektiğini belirtmektedirler. Tortop’un (2013) araştırmasında

da öğretmen adayları benzer şekilde, üniversite hocasını, koruyucu, kollayıcı biri olarak gördüklerini “şemsiye ve ebeveyn” metaforlarıyla belirtmişlerdir. İlgili metaforlar, özellikle de anne-baba metaforu, öğretmen kavramı üzerinde çalışan başka araştırmalarda da görülmektedir (Akbari, 2013; Cerit, 2006; Clarken, 1997; Çelikten, 2006; Kalyoncu, 2012; Ocak & Gündüz, 2006; Yılmaz et al., 2013). Farrell’in (2006) çalışmasında ise İngilizce öğretmeni adayları öğretmen kavramına ilişkin; “anne, motive edici, kolaylaştırıcı” gibi metaforlar kullanmışlar ve öğretmenin anne gibi motive ettiğini ve yardım ettiğini belirtmişlerdir.

Öğretmen adayları öğretmen eğitimcisini model olarak gördüklerini en çok “idol” metaforuyla açıklamışlardır. Alanyazında bu bulguya benzer olarak, çeşitli metaforlar kullanarak öğretmenin model olma özelliğini ortaya koyan araştırma bulguları bulunmaktadır (Akbari, 2013; Aydın & Pehlivan, 2010; Yılmaz et al., 2013). Öğretim elemanları da öğretmenler gibi, bilgi, beceri, tutum ve davranışlarıyla öğrencileri etkileyebilir, onlara rol model olarak etkili öğretmenlik davranışları kazandırabilirler. Saban’ın (2009b) da belirttiği gibi, öğretmenin sınıfta öğrenciye ne anlattığı değil, yaptığı davranışlar daha etkili olmaktadır. Eğitim fakültesi öğrencileri sadece öğrenci olmayıp öğretmek için öğrenen öğretmen adayları oldukları için, öğretim üyelerinden derslerin sadece içeriğini değil, nasıl öğretildiğini de öğrenmektedirler (Özcan, 2011). Ancak, Türkiye’de öğretmen eğitimcilerinin öğretmen adayları üzerindeki etkilerinin bilinmediği belirtilmekte ve öğretmen eğitimcilerinin öğretmen adayları tarafından ne düzeyde model alındığının araştırılması gerektiğine işaret edilmektedir (Yıldırım, 2013). Öğretmen adayı bazı davranışlar bakımından bir öğretim elemanını kendisine model olarak alırken; bazı davranışlar bakımından başka bir öğretim elemanını örnek alabilir. Her bir öğretmen adayının kendisine model olarak gördüğü öğretim elemanı da farklı olabilir. Burada önemli olan öğretmen eğitimcilerinin öğretmen eğitimindeki yenilikleri izleyip öğretmen adaylarına kazandırılmak istenilen öğretmenlik davranışlarını etkili bir biçimde sergileyebilmeleridir. Öğretmen adaylarının model aldıkları öğretim elemanlarının davranışları onların gelecekte nasıl bir öğretmen olacaklarının da ipuçlarını verebilir. Bu bir anlamda, model davranışlar sergileyerek gelecekteki öğretmen davranışlarını biçimlendirmek demektir. Korthagen (2004), öğretmenin; ortamı, davranışları, yeterlikleri, inançları, bireysel kimliği ve misyonu arasında tam bir uyum ve bağlantının olması gerektiğinden söz etmektedir. Öğretmen eğitimcisi bunları kendi temel nitelikleriyle ilişkilendirerek geliştirse öğretmen adaylarının da temel niteliklerinin gelişmesini sağlayabilir. Bu durumda, öğretmen eğitimcisinin niteliklerinin gelişimi öğretmen adaylarının yetiştilmesinin önkoşulu olmaktadır.

Öğretmen adayları öğretmen eğitimcisinin geleceği biçimlendirdiğini; “aşçı, kalıp, oyun hamuru, su ve toprak” metaforlarını kullanarak belirtmişlerdir. Bu bulgu, Tortop’un (2013) araştırmasında, öğretmen adaylarının üniversite hocasını yetiştirici biri olarak gördükleri yönündeki bulguyla da örtüşmektedir. Demirtaş ve Çoban’ın (2014) araştırmasında ise geliştirme ve olgunlaştırma işlevi nedeniyle, su ve bahçıvan metaforları hem kadın hem de erkek üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarını tanımlamakta kullandıkları ortak metaforlar olarak belirtilmektedir. Bazı araştırmalarda da (Akbaba-Altun & Apaydın, 2013; Akbari, 2013; Aydın & Pehlivan, 2010; Ocak & Gündüz, 2006; Saban, 2004; Saban et al., 2006; Yılmaz et al., 2013) benzer şekilde, öğretmenin ya da eğitimin öğrencileri biçimlendirdiği vurgulanmaktadır. Guerrero ve Villamil’in (2000) araştırmasında da öğretmenlerin, kullandıkları metaforlarla öğretmenlerin mücadeleci/değişim ajanı rollerine vurgu yaptıkları dikkat çekmektedir. Öğretmen eğitimcileri de öğretmenler gibi öğretmen adaylarını geleceğe hazırlamaktadır. Bu durumda, öğretmen eğitimcilerinin sahip olduğu bilgi ve becerileri ile tutumları, inançları ve değerleri, öğretmen adaylarının nasıl biçimlendirildiğinde belirleyici rol oynayabilir. Ancak bu biçimlendirme, öğrencileri belli kalıplara alarak değil, gizil güçlerinin kendilerine özgü bir biçimde açığa çıkmasını, gelişmesini sağlayacak şekilde olmalıdır. Bilgi toplumunun bireylerini yetiştirecek öğretmen adaylarının; etkili iletişim becerilerine sahip, problem çözebilen, işbirliği yapabilen, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen bireyler olarak biçimlenmelerine yardım edilebilir.

Araştırma bulgularına göre, öğretim elemanlarında bulunması gereken özelliklerden bir diğeri ise eleştirel düşünme olarak belirlenmiştir. Öğretmen adayları; “farklı, eleştirmen, gökkuşağı ve gözlük” metaforlarıyla öğretmen eğitimcisinin eleştirel düşünme özelliğine işaret etmişlerdir. Polat ve diğerleri

(2013) de sınıf öğretmeni adaylarının akademisyenleri eleştirmen olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Öğretim elemanı, gereksinimi olan bilgiyi kaynaklardan araştırırken, bilgiyi üretirken, öğrencileri kaynaklara yönlendirirken, öğrencilerini değerlendirirken, kısacası, araştırma ve öğretim sürecinin her bir aşamasında eleştirel düşünmeyi işe koşmalıdır. Eleştirel düşünme, yapılandırmacı, demokratik öğrenme ortamlarındaki öğretmenlerde bulunması gereken özelliklerden biridir. Ottekin-Demirbolat'ın (2006) araştırmasında da öğretmen adayları, durağan/ kurumsal roller yerine, demokratik ve global öğretmen rollerini önemli görmekteyler.

Araştırmada öğretmen adayları öğretmen eğitimcisinin, mesleğine ve öğrencilere değer verme özelliğini, “mecnun, sanatkâr” metaforlarıyla belirtmişlerdir. Kumral (2009) ile Ergün vd. (1999) araştırmasında da öğrenciler, öğretim elemanlarının öğrenciye değer vermesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Araştırmada öğretmen adaylarının metaforlar aracılığıyla öğretmen eğitimcisi kavramına yükledikleri olumlu anlamlar olduğu gibi olumsuz anlamlar da bulunmaktadır. Öğretmen adayları oluşturdukları olumsuz metaforlarla; “öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeyen; kendisini geliştirmeyen/gelişime açık olmayan; kendisini öğrencilerden üstün gören; otoriter olan; açık fikirli olmayan; ayrımcılık yapan; etkili iletişim kurmayan; öğrencilere psikolojik şiddet uygulayan; kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden; sisteme boyun eğen/itaatkar; öğrenciyi kullanan” öğretmen eğitimcisine vurgu yapmışlardır. Olumsuz metaforlarda en çok, “papağan”, “robot”, “makine” gibi metaforlar kullanılarak öğretmen eğitimcisinin öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeme özelliği vurgulanmıştır. Kumral'ın (2009) araştırmasında da benzer şekilde, öğretmen adayları; öğretim elemanlarının iletişim kopukluğunu ya da yetersizliğini, alanlarında ve formasyonlarında zayıf olduklarını, katı tutumlarını, öğrenciye karşı saygısız ve küçümseyici tavırlar gösterdiklerini olumsuz davranışlar olarak belirtmişlerdir. Polat vd. (2013) araştırmasında da sınıf öğretmeni adayları, akademisyen kavramına yönelik ürettikleri “kursü, metal, papağan” gibi metaforlarla, öğretim elemanlarının kendilerini hep yüksekte görme, otoriter ve soğuk davranma, her şeyi bildiğini savunma gibi özelliklerine vurgu yapmışlardır. Demirtaş ve Çoban da (2014) bu araştırma sonucunun aksine, üniversite öğrencileri tarafından öğretim elemanı kavramına ilişkin üretilen olumsuz metaforların olumlulardan daha fazla olduğunu ve en çok “bir otorite unsuru olarak öğretim elemanı” temasının vurgulandığını, ikinci olarak da “mekanikleşmiş bir varlık olarak öğretim elemanı” temasının öne çıktığını belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmada en çok kullanılan gardiyan metaforuna dikkat çekilerek öğretim elemanlarının aynı şekilde ders anlatmaları ve ezberciliği önemsemeleri olumsuz metaforların nedenleri arasında sayılmakta; öğretim elemanları ile öğrenciler arasındaki iletişim sorununa da işaret edilmektedir.

Öğretmen adayları, “kitap, davul, boş teneke” gibi metaforlar üreterek kendisini geliştirmeyen/gelişime açık olmayan öğretmen eğitimcisine dikkat çekmişlerdir. Ayrıca, “yürüyen ego, artist, çokbilmiş” gibi metaforlarla kendini öğrencilerden üstün gören öğretmen eğitimcisini; “aslan, diktatör, padişah” gibi metaforlarla da otoriter öğretmen eğitimcisini tanımlamışlardır. İlgili metaforlar, öğretmen adaylarının, öğretim elemanlarıyla iyi iletişim kuramamalarının, öğretim elemanlarından otoriter tutum ve davranışlar görmelerinin sonucu olarak değerlendirilebilir. Alanyazında bu görüşleri destekleyen araştırmalara rastlanmaktadır. Örneğin, Ergün vd. (1999) araştırma bulgularına göre, öğrenciler, öğretim elemanlarının; kendi siyasi fikirlerini empoze etme, ayırım yapma, notu silah olarak kullanma, kırıcı olma gibi istenmedik davranışlar gösterdiklerini belirtmişlerdir. Tortop'un (2013) çalışmasında da öğretmen adaylarının öğretim elemanını değişen-farklılaşan ve uzaklaştırıcı- korkutucu biri olarak gördükleri belirtilmiştir.

Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisine ilişkin; “öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeme; kendini geliştirmeme/gelişime açık olmama; kendini öğrencilerden üstün görme ve otoriter tavırlar sergileme; açık fikirli olmama ve etkili iletişim kurmama” gibi olumsuz anlamlar yüklemeleri; öğretmen eğitimcisinin, öğrencilere söz hakkı vermediği, yalnızca kendisinin etkin olduğu ve katı tutumlar sergilediği öğrenme ortamları oluşturmasından kaynaklanıyor olabilir. Aydın ve Pehlivan (2010) tarafından yapılan çalışmada da, Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin oluşturdukları metaforların çok azının öğrenci merkezli eğitim anlayışını yansıttığı belirtilmektedir.

Saban'ın (2004) araştırmasında ise sınıf öğretmeni adayları, oluşturdukları metaforlarla öğretmenin geleneksel rolünü tanımlamışlardır. Genel olarak yükseköğretimde öğrencilerin derslerde etkin olmadığı vurgulanmakta; özgür ve bilimsel düşünme yeteneklerinin gelişebilmesi için etkin olmaları, tartışmaları, problem çözmeleri ve araştırmalar yapmaları gerektiğine işaret edilmektedir (Yüksel, 2002). Öğretmen eğitiminde de öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarının etkin olmaları, öğretim elemanlarıyla etkili iletişim kuracakları, öğrenme sorumluluğunu üstlenecekleri öğrenci merkezli, insancıl, yapılandırmacı öğrenme ortamları düzenlemeleri gerekmektedir. Ancak Türkiye'deki öğretmen eğitim programları, öğretmen adaylarına mesleki tutumların kazandırılması bakımından başarılı olmadığı (Ottekin-Demirbolat, 2006) ve yapılandırmacı öğretmen rollerini yeterince kazandıramadığı (Oğuz, 2009b) açısından eleştirilmektedir. Şen ve Erişen (2002) de etkili öğretmen özelliklerinin çok az öğretim elemanı tarafından yansıtıldığını belirtmektedir. Öğretim elemanlarının öğrenci merkezli öğrenme ortamlarında öğretim sorumluluklarını etkili bir biçimde yerine getirmeleri ve olumlu tutum ve davranışlar göstermeleri, öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisi kavramına yükledikleri anlamları etkileyebileceği gibi, olumlu öğretmenlik rollerini, tutum ve davranışlarını kazanmalarını da etkileyebilir.

Sonuç olarak, öğretmen adayları öğretmen eğitimcisi kavramına ilişkin olumlu anlamlar yükledikleri kadar olumsuz anlamlar da yüklemektedirler. Bu durum, nitelikli bir öğretmen eğitimi için öğretmen eğitimcilerinin özelliklerinin yeniden sorgulanması gerektiğine işaret etmektedir. Öğretim sorumluluğunu etkili bir biçimde yerine getirmeyen; kendisini geliştirmeyen/gelişime açık olmayan; kendisini öğrencilerden üstün gören; otoriter; açık fikirli olmayan; ayrımcılık yapan; etkili iletişim kurmayan; öğrencilere psikolojik şiddet uygulayan; kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden; sisteme boyun eğen/itaatkar; öğrenciyi kullanan öğretmen eğitimcilerinin, bilgi toplumunun ihtiyaç duyduğu öğretmenleri yetiştirmesi beklenemez. Öğretmen eğitimcileri, sahip oldukları özelliklerle ve gösterdikleri davranışlarla öğretmen adaylarına etkili bir rol model olmalıdırlar. Gelecek araştırmalarda, metaforlar aracılığıyla, öğretmen eğitiminde farklı öğrenme ortamlarında ve farklı zamanlarda öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisine yükledikleri anlamlarda değişme olup olmadığı incelenebilir. Yine gelecekte, farklı eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının görüşlerine başvurularak ve gözlem, görüşme gibi farklı veri toplama tekniklerinden yararlanılarak öğretmen eğitimcilerinin farklı özellikler açısından değerlendirildiği araştırmalar yapılabilir. Araştırmada öğretmen eğitimcilerinin özelliklerine ilişkin ortaya koyulan temalardan yararlanılarak, ölçek geliştirme çalışmaları yapılabilir. Böylelikle öğretmen eğitimcilerinin değerlendirilmesi amacıyla daha geniş kitlelerden veri toplanarak bu konuda genellenebilir sonuçlara ulaşılabilir.

Extended Abstract

Introduction

One of the important elements of the educational environments is the teacher. Teachers have an important role in the success of the educational process, its maintainability and quality (Altan, 2014). The attitudes and behaviours of the teacher in the teaching-learning environment can affect students' learning in a positive or negative way. For this reason, prospective teachers should gain the teacher competencies in the teacher education programs. The quality of teacher educators in training qualified teachers is an important factor (Saylan & Uyangör, 1998). Teacher educators who are to lead teachers gain teacher competencies should also have teacher competencies. The teacher educators, who have these competencies, can be effective models for the prospective teachers and guide them. When the fact that university students take teacher educators as role models is taken into account (Smith, 2011; Timmerman, 2009), it is crucial to examine the qualities of teacher educators who train the teachers of the future.

One of the data sources to apply in determining the qualities of teacher educators is the prospective teachers. The meanings that prospective teachers attribute to teacher educators can be determined through the metaphors in their minds. Metaphor can be defined as using the name of one thing to talk about something similar (Türk Dil Kurumu, 2005, p. 988) or explaining or modifying a phenomenon through familiar concepts (Dickmeyer, 1989; cited in Farrell, 2006). According to Lakoff and Johnson (2005, p. 27), "a metaphor is to identify and experience one thing through another thing". Metaphors, being one of the strongest conceptual tools, can be used to determine perceptions, thoughts and beliefs (Koç, 2014; Konaklı & Göğüş, 2013; Kumral, 2009; Leavy, McSorley & Botè, 2007; Ocak & Gündüz, 2006; Oğuz, 2009a; Özdemir, 2012; Saban, Koçbeker & Saban, 2006).

As metaphors reflect the values and beliefs, they can influence the teacher behaviours and teaching practices (McEwan, 2007). The metaphors that prospective teachers form are seen as the reflection of their personal backgrounds including the family, school and after-school lives and function as a very useful means in revealing the prospective teachers' thoughts and practices (Knowles, 1994). Metaphors can be used to determine teachers' and prospective teachers' perceptions, roles they undertake, to reveal their beliefs about students and education (Ben-Peretz, Mendelson & Kron, 2003) and as a means in achieving the goals like teachers' expressing their 'professional identity' (Pajak, 1986).

Metaphors are used in teacher education to guide teaching practices, re-evaluate teacher roles and to determine the needs of prospective teachers (Vadeboncoeur & Torres, 2003). For example, it is put forward that a social constructivist learning environment and classroom culture influence the prospective teachers' metaphors about the classroom management. Prospective teachers are expected to make conceptual changes, internalize them and reflect such a change to their teaching practices (Akar & Yıldırım, 2009). Metaphors have a crucial power in exploring the thoughts and actions (Cook-Sather, 2003). In this respect, they can be used in teacher education to clarify the teaching practices of teacher educators and teachers and how they perceive their students and colleagues (Gillis & Johnson, 2002).

In the literature, there are a lot of studies regarding the participants' beliefs, feelings, thoughts and perceptions based on the metaphors (Akbari, 2013; Farrell, 2006; Perry & Cooper, 2001; Sowder, Leavitt, Smith & Tanase, 2013). In this respect, various metaphor studies on teacher/prospective teacher (Akar & Yıldırım, 2009; Akbari, 2013; Aydın & Pehlivan, 2010; Çelikten, 2006; Guerrero & Villamil, 2000; Güler, Öçal & Akgün, 2011; Lasley, 1994; Maxwell, 2014; Pektaş & Kıldan, 2009; Saban, 2011; Saban, 2004; Saban et al., 2006; Thomas & Beauchamp, 2011; Wan, Low & Li, 2011), student (Saban, 2009a), teaching and learning (Güner, 2013; Leavy et al., 2007; Shaw & Mahlios, 2008; Stylianou, Kulinna, Cothran & Kwon, 2013; Szukala, 2011), school (Aydoğdu, 2008; Balcı, 1999; Ben-Peretz et al., 2003; Cerit, 2006;

Engin-Demir, 2007; Maxwell, 2014; Saban, 2008), inspector/inspection (Akan, Yalçın & Yıldırım, 2013; Döş, 2010; Töremen & Döş, 2009) and curriculum/curriculum development (Gültekin, 2013; Özdemir, 2012; Semerci, 2007; Taşdemir & Taşdemir, 2011) can be found in the literature. However, it is noteworthy that in Turkey there is a limited number of metaphor studies regarding lecturers or teacher educators (Demirtaş & Çoban, 2014; Kumral, 2009; Tortop, 2013). Absolutely, metaphors can be made use of in higher education (Kemp, 1999) and teacher education (Sowder et al., 2013) to evaluate the teaching practices. The present study is expected to provide feedback to teacher educators in terms of the qualities that they should have and in this way, contribute to the enhancement of the qualities of teacher educators and effective implementation of the teacher education programs.

Method

Research Design

The present study is a qualitative study in the phenomenological design. Phenomenological design focuses on the phenomena that we are aware of but do not have an extensive understanding about and the data are gathered from the individuals or groups that experience this phenomenon and can externalize or reflect it (Yıldırım & Şimşek, 2011).

Participants

The study group is composed of 272 prospective teachers, who study at the education faculties of three different universities in Turkey at the programs in Computer Education and Instructional Technologies, Science Education, Turkish Language Education, Mentally Retarded Education, Psychological Counselling and Guidance, Elementary Education, Social Studies Education, Early Childhood Education, Foreign Language Education and Art and Crafts Education. In forming the study group, “maximum variation sampling” –one of the purposive sampling techniques- was used. 34% of the participants are male and 66% are female; 69% of them are juniors while 31% are seniors.

Instrument

The data gathering instrument is composed of two sections. The first section includes questions about the participants' (prospective teachers) personal information. In the second section, prospective teachers are asked to describe the university teachers with a metaphor thinking the characteristics of the university teachers they observe in the faculty or class. For this reason, the prospective teachers were asked to complete the following sentence: “Teacher educators is because The data were analyzed using NVivo8.0. Package Program and content analysis approach. After the data which are not in the metaphor form or the metaphors which do not correspond to their explanation (“because...”) were eliminated from the analysis, the remaining ones were uploaded to the program. The metaphors were coded according to the reasons stated and then themes were formed depending on the similarities.

Data Analysis

To ensure the reliability, another researcher examined each main theme, sub-themes and the metaphors with the quotations chosen. Moreover, for reliability two more researchers –one being an expert in the field and the other in qualitative researches- were asked to analyze the structure elicited to have an agreement on the codes and themes. The reliability was calculated using the formula suggested by Miles and Huberman (1994) and the reliability coefficient was found to be 91%.

Results

As a result of the analysis done, the themes regarding the metaphors were categorized under two main themes as positive and negative ones. The themes for the positive aspects of lecturers are “guiding, source of information, open to learn and develop oneself, passionate, hardworking, model, shaping the future, critical thinking, valuing their profession and students”. On the other hand, the themes for the negative metaphors are “not fulfilling the teaching responsibility effectively, not developing oneself/not being open to development, thinking themselves superior to students, authoritarian, not being open-minded, discriminating, not having an effective communication with students, resorting to psychological violence against students, acting for the benefit of themselves, complying with the system/submissive and exploiting the students”.

Discussion, Conclusion & Implementation

The present study aims to determine the metaphoric perceptions of prospective teachers towards teacher educators. Metaphors are regarded as important tools in determining how individuals perceive and conceptualize the incidents, evaluating the problems with a new point of view and redefining the facts (Goldstein, 2005), setting forth the opinions related with the teaching practices, viewpoints (Sowder et al., 2013) and beliefs (Farrell, 2006; Shaw & Mahlios, 2008; Wan et al., 2011). The metaphors proposed by prospective teachers can give clues to understand their problems, thoughts, beliefs and attitudes and help guide them in the curricula (Akan et al., 2013; Marshall, 2001; Oğuz, 2005). Depending on the data obtained from the analyses of the metaphors proposed by the prospective teachers, it was found out that the prospective teachers attribute both positive and negative meanings to the concept of teacher educator. Similarly, in the literature there can be found positive and negative metaphors for teacher and lecturer concepts (Çelikten, 2006; Demirtaş & Çoban, 2014; Kalyoncu, 2012; Koç, 2014; Kumral, 2009; Polat, Apak & Akdağ, 2013; Tortop, 2013). It is noteworthy that among the positive metaphors, the “guiding” feature, and among the negative ones “not fulfilling the teaching responsibility effectively” are emphasized most.

The positive metaphors used by the prospective teachers emphasize the lecturer who is “guiding, source of information, open to learn and develop oneself, passionate, hardworking, model, shaping the future, critical thinking, valuing their profession and students”. In the literature, in the studies examining the perceptions and roles regarding teacher or lecturer concepts (Akbari, 2013; Aydın & Pehlivan, 2010; Balcı, 2001; Cerit, 2006; Clarken, 1997; Çelikten, 2006; Cook-Sather, 2003; Demirtaş & Çoban, 2014; Farrell, 2006; Guerrero & Villamil, 2000; Kalyoncu, 2012; Mahlios & Maxson, 1998; Ocak & Gündüz, 2006; Oğuz, 2009a; Pektaş & Kıldan, 2009; Polat et al., 2013; Saban, 2004; Saban et al., 2006; Seferoğlu, Korkmazgil & Ölçü, 2009; Shaw & Mahlios, 2008; Tortop, 2013; Wan et al., 2011; Yılmaz, Göçen & Yılmaz, 2013) it is seen that similar metaphors were used. In all these studies, the guiding feature is in the forefront. As in the constructivist learning environments, teachers are expected to facilitate student learning, guiding them in learning to learn and supporting them instead of transferring knowledge (Özyılmaz, 2013; Saban, 2009b), prospective teachers’ regarding the teacher educators as guides is an expected case. Prospective teachers emphasized the guiding feature of the lecturers with such metaphors as “key, intellectual, light, guide, compass”; their being the source of information with “knowledge jar”, being open to learn and develop with “researcher, tree and information”, being hardworking with “ant” and their being passionate with “friend, mother-father and beloved”.

In some other studies (Aydın & Pehlivan, 2010; Balcı, 2001; Cerit, 2006; Guerrero & Villamil, 2000; Ocak & Gündüz, 2006; Oğuz, 2009a; Saban, 2004; Saban et al., 2006; Wan et al., 2011; Yılmaz et al., 2013) teacher is seen as the source of information. Similarly, in Akbaba-Altun and Apaydın’s (2013) study, prospective teachers state that they regard education as information provider for a quality life. The reason for the teacher educators’ being seen as the information provider could be their transferring the new knowledge they learn or produce. However, it is crucial that teacher educators teach the prospective teachers how to reach information rather than transfer a lot of information to them.

In the study, prospective teachers emphasized the teacher educators' being hardworking and used the 'ant' metaphor mostly for this. In the literature, the definition of an effective teacher includes hardworking teachers who improve themselves (Şen & Erişen, 2002). Teacher educators' studying consistently and improving themselves influence the quality of the learning environments, while the quality of the learning environments influence the behaviours of the prospective teachers positively. Qualified students can be trained in the environments that qualified teachers organize and qualified teachers can be trained in the environments organized by qualified teacher educators. As Altan (2014) states teacher educators of C quality cannot be expected to train teachers of A quality and teachers of C quality cannot train students of A quality. For this reason, teacher educators should be well trained, produce scientific information, apply the field-specific teaching methods and collaborate with their colleagues (Özcan, 2011).

Prospective teachers used the 'idol' metaphor mostly to explain that they see teacher educators as a model. Like teachers, teacher educators can influence students with their knowledge, skills, attitudes and behaviours and help them acquire the effective teaching behaviours being a role model for them. As Saban (2009b) says, not what the teacher tells students in class, but what s/he does is more effective. Due to the fact that students of education faculties are not only students, but also prospective teachers, they both learn the content of the courses from the lecturers and how to teach this content (Özcan, 2011). However, the influence of teacher educators on prospective teachers is not known so it is necessary to conduct researches on to what extent prospective teachers take teacher educators as role models (Yıldırım, 2013). The behaviours of teacher educators that prospective teachers take as models give clues about what kind of teachers they will be in the future. This, in a way, means to shape the future teacher behaviours by displaying model behaviours. Korthagen (2004) puts forward that there should be a harmony and connection among the environment, behaviours, competencies, beliefs, individual identity and mission of the teacher. If the teacher educator develops these features relating them to their main qualifications, they can help prospective teachers to develop their main qualifications. In this case, the development of teacher educator's qualifications is the prerequisite for the training of the prospective teachers.

According to the research findings, another qualification that teacher educators should have is the critical thinking. A teacher educator should be able to think critically while searching for or producing information, suggesting some resources for the students, or evaluating the students –shortly, in every phase of the instructional process. Critical thinking is one of the qualifications that teachers in constructivist and democratic learning environments should have. In Ottekin-Demirbolat's (2006) study, it was found out that prospective teachers see democratic and global teacher roles important rather than constant/institutional roles.

Besides the positive metaphors, there are some negative metaphors attributed to teacher educators by prospective teachers. With the negative metaphors, the prospective teachers emphasized the lecturer who is not fulfilling the teaching responsibility effectively, not developing oneself/not being open to development, thinking themselves superior to students, authoritarian, not being open-minded, discriminating, not having an effective communication with students, resorting to psychological violence against students, acting for the benefit of themselves, complying with the system/submissive and exploiting the students. The reason behind the negative metaphors could be the learning environments where only the teacher educator is active and set out strict attitudes. In Kumral's (2009) and Demirtaş and Çoban's (2014) studies, too, some negative metaphors are indicated. In the study, prospective teachers stated that lecturers do not fulfill their teaching responsibility effectively using such metaphors as "parrot", "robot" or "machine". These negative ideas can be the result of negative schooling experiences. In the literature there are some findings about these negative experiences (Ergün, Duman, Kıncaç & Arıbaş, 1999; Tortop, 2013; Uyangör, 1998). However, Yüksel (2002) emphasizes that students of higher education are not active in class though they should discuss, solve problems and do researches for their free and scientific thinking skills to develop. Teacher education programs in Turkey are

criticized as they are not successful in providing the prospective teachers with the professional attitudes (Ottekin-Demirbolat, 2006) and constructivist teacher roles (Oğuz, 2009b).

As a result, prospective teachers attribute both positive and negative meanings to the concept of lecturer. It is essential that the meanings attributed by the prospective teachers are taken into account in teacher education and teacher educators' qualities are questioned for a quality teacher education. Moreover, teacher educators should be effective role models to the prospective teachers with their qualities and behaviours. Teacher educators who train the teachers of the knowledge society have to endeavour to remove the negative aspects in the learning environments and prepare effective ones. In this respect, metaphors can be made use of to follow and evaluate the beliefs, perceptions and concepts that prospective teachers form in learning environments. It can also be studied whether there occurred any changes in the meanings that prospective teachers attribute to the teacher educator in different learning environments and at different times. Moreover, further studies evaluating the teacher educators from different aspects can be conducted with different prospective teachers at different education faculties using different data gathering techniques like observation or interview. Scales can be developed making use of the themes related with the qualities of teacher educators. In that way, gathering data from bigger populations to evaluate teacher educators, more generalizable results can be obtained.

Kaynakça

- Akan, D., Yalçın, S., & Yıldırım, İ. (2013). Teachers' mental/metaphorical perceptions to education inspector. *Mevlana International Journal of Education*, 3(1), 58-67.
- Akar, H., & Yıldırım, A. (2009). Change in teacher candidates' metaphorical images about classroom management in a social constructivist learning environment. *Teaching in Higher Education*, 14(4), 401-415.
- Akbaba Altun, S., & Apaydın, Ç. (2013). Kız ve erkek öğretmen adaylarının eğitim kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(3), 329-354.
- Akbari, M. (2013). Metaphors about EFL teachers' roles: A case of Iranian non-english major students. *IJ-ELTS: International Journal of English Language & Translation Studies*, 1(2), 100-112.
- Altan, M. Z. (2014). *Türkiye'nin eğitim çıkmazı: Girişimci öğretim girişimci öğretmen*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, İ. S., & Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies*, 5(3), 818-842.
- Aydoğdu, E. (2008). İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar yardımıyla analizi. Unpublished master's thesis, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Balcı, A. (1999). *Metaphorical images of school: School perceptions of students, teachers, and parents from four selected schools (in Ankara)*. Unpublished doctorate dissertation, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Balcı, A. (2001). Öğrenci, öğretmen ve velilerin okul kavramlaştırmaları: Okul'un metaforik bir analizi. X. *Ulusal Eğitim Bilimleri Sempozyumu, Haziran 2001* (pp. 130-135). Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları.
- Ben-Peretz, M., Mendelson, N., & Kron, F.W. (2003). How teachers in different educational context view their roles. *Teaching and Teacher Education*, 19, 277-290.
- Cerit, Y. (2006). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin okul kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(3), 669-699.
- Clarke, R. H. (1997). Five metaphors for educators. *Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association*, 24-28 March 1997. Chicago.
- Cook-Sather, A. (2003). Movements of mind: The matrix, metaphors, and re-imagining education. *Teachers College Record*, 105(6), 946-977.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 269-283.
- Demirtaş, H., & Çoban, D. (2014). Üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarına ilişkin metaforları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 1279-1300.
- Döş, İ. (2010). Aday öğretmenlerin müfettişlik kavramına ilişkin metafor algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 607-629.
- Engin-Demir, C. (2007). Metaphors as a reflection of middle school students' perceptions of school: A cross-cultural analysis. *Educational Research and Evaluation*, 13(2), 89-107.
- Ergün, M., Duman, T., Kıncal, R., & Arıbaş, S. (1999). İdeal bir öğretim elemanının özellikleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 1-19.
- Farrell, T. S. C. (2006). 'The teacher is an octopus': Uncovering preservice English language teachers' prior beliefs through metaphor analysis. *RELC Journal*, 37(2), 236-248.
- Gillis, C., & Johnson, C. L. (2002). Metaphor as renewal: Re-imagining our professional selves. *English Journal*, 91(6), 37-43.

- Goldstein, L. S. (2005). Becoming a teacher and a hero's journey: Using metaphor in preservice teacher education. *Teacher Education Quarterly*, 32(1), 7-25.
- Guerrero, M. C. M., & Villamil, O. S. (2000). Exploring ESL teachers' roles through metaphor analysis. *TESOL Quarterly*, 34(2), 341-351.
- Güler, G., Öçal, M. F., & Akgün, L. (2011). Pre-service mathematics teachers' metaphors about mathematics teacher concept. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 327-330.
- Gültekin, M. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına yükledikleri metaforlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 126-141.
- Güner, N. (2013). Bir labirentte çıkış aramak mı? Yoksa yeni ufuklara yelken açmak mı? On ikinci sınıf öğrencilerinden matematik öğrenmek ile ilgili metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1929-1950.
- Kalyoncu, R. (2012). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öğretmenlik kavramına ilişkin metaforları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 471-484.
- Kemp, E. (1999). Metaphor as a tool for evaluation. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 24(1), 81-89.
- Knowles, J. G. (1994). Metaphors as windows on a personal history: A beginning teacher's experience. *Teacher Education Quarterly*, 21, 37-66.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1).
- Konaklı, T., & Göğüş, N. (2013). Öğretmen adaylarının eğitim fakültesine ilişkin metaforik algıları: Kocaeli üniversitesi eğitim fakültesi örneği. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 67-93.
- Korthagen, F. A. J. (2004). In search of the essence of a good teacher: Towards a more holistic approach in teacher education. *Teaching and Teacher Education*, 20, 77-97.
- Kumral, O. (2009). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının davranışlarına yönelik algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 92-102.
- Lasley, T. J. (1994). Teacher technicians: A "new" metaphor for teachers. *Action in Teacher Education*, 16(1), 11-19.
- Leavy, A. M., McSorley, F. A., & Botè, L.A. (2007). An examination of what metaphor construction reveals about the evolution of preservice teachers' beliefs about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 23, 1217-1233.
- Mahlis, M., & Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *International Journal of Educational Research*, 29, 227-240.
- Marshall, H. H. (2001). Metaphor as an instructional tool in encouraging student teacher reflection. *Theory into Practice*, 29(2), 128-132.
- Maxwell, B. (2014). Teacher as professional as metaphor: What it highlights and what it hides. *Journal of Philosophy of Education*, 49(1), 86-106.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded source book*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- McEwan, A. E. (2007). Do metaphors matter in higher education? *Journal of College & Character*, 8(2), 1-8.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Ocak, G., & Gündüz, M. (2006). Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 293-311.

- Oğuz, A. (2009a). Öğretmen adaylarına göre ortaöğretim öğretmenlerini temsil eden metaforlar. *Milli Eğitim*, 38(182), 36-57.
- Oğuz, A. (2009b). Öğretmen eğitimi programlarındaki uygulamaların yapılandırmacı yaklaşıma uygunluğunun öğretmen adayı görüşleriyle değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 129-155.
- Oğuz, A. (2005). Öğretmen eğitimi programlarında metafor kullanma. İçinde, H. Kıran (Ed.) *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Kongre Kitabı*, Cilt: I, Denizli, 28-30 Eylül 2005 (pp. 582-588), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ottekin-Demirbolat, A. (2006). Education faculty students' tendencies and beliefs about the teacher's role in education: A case study in a Turkish University. *Teaching and Teacher Education*, 22(8), 1068-1083.
- Özcan, M. (2011). *Bilgi çağında öğretmen eğitimi, nitelikleri ve gücü: Bir reform önerisi*. Ankara: Türk Eğitim Derneği İktisadi İşletmesi.
- Özdemir, S. M. (2012). Eğitim programı kavramına ilişkin öğretmen adaylarının metaforik algıları. *Kuramsal Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 369-393.
- Özyılmaz, Ö. (2013). *Türk milli eğitim sisteminin sorunları ve çözüm arayışları*. 4. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Pajak, E. F. (1986). Psychoanalysis, teaching and supervision. *Journal of Curriculum and Supervision*, 1(2), 122-131.
- Pektaş, M., & Kıldan, A. O. (2009). Farklı branşlardaki öğretmen adaylarının "Öğretmen" kavramı ile ilgili geliştirdikleri metaforların karşılaştırılması. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 271-287.
- Perry, C., & Cooper, M. (2001). Metaphors are good mirrors: Reflecting on change for teacher educators. *Reflective Practice: International and Multidisciplinary Perspectives*, 2(1), 41-52.
- Polat, S., Apak, Ö., & Akdağ, M. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının akademisyen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 57-78.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri*, 2(2), 135-155.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.
- Saban, A. (2009a). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip olduğu zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saban, A. (2009b). *Öğrenme öğretme süreci*. 5. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Saban, A. (2011). Bilgisayar öğretmeni adaylarının "okul" ve "bilgisayar öğretmeni" kavramlarına ilişkin zihinsel imgeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 423-446.
- Saban, A., Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Saylan, N., & Uyangör, N. (1998). Öğrenci görüşlerine göre Necatibey Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarında bulunan öğretmenlik niteliklerinin belirlenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 35-67.
- Seferoğlu, G., Korkmazgil, S., & Ölçü, Z. (2009). Gaining insights into teachers' ways of thinking via metaphors. *Educational Studies*, 35(3), 323-335.
- Semerci, Ç. (2007). Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 125-140.
- Shaw, D. M., & Mahlios, M. (2008). Pre-service teachers' metaphors of teaching and literacy. *Reading Psychology*, 29(1), 31-60.

- Smith, K. (2011). The Multi-faceted teacher educator: A Norwegian perspective. *Journal of Education for Teaching Aquatic Insects*, 37(3), 337–349.
- Sowder, M., Leavitt, T., Smith, T. B., & Tanase, M. (2013). When magic becomes art: Educating teachers. *Studying Teacher Education*, 9(3), 298-310.
- Stylianou, M., Kulinna, P. H., Cothran, D., & Kwon, J. Y. (2013). Physical education teachers' metaphors of teaching and learning. *Journal of Teaching in Physical Education*, 32, 22-45.
- Szukala, A. (2011). Metaphors as a tool for diagnosing beliefs about teaching and learning in social studies teacher education. *Journal of Social Science Education*, 10(3), 53-73.
- Şen, H. Ş., & Erişen, Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 99-116.
- Taşdemir, M., & Taşdemir, A. (2011). İlköğretim programları üzerine öğretmen metaforları. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 27-29 Nisan 2011 (pp. 795-809). Antalya.
- Thomas, L., & Beauchamp, C. (2011). Understanding new teachers' professional identities through metaphor. *Teaching and Teacher Education*, 27, 762-769.
- Timmerman, G. (2009). Teacher educators modelling their teachers? *European Journal of Teacher Education*, 32(3), 225–238.
- Tortop, H. S. (2013). Öğretmen adaylarının üniversite hocası hakkındaki metaforları ve bir değerlendirme aracı olarak metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 153-160.
- Töremen, F., & Döş, İ. (2009). The metaphoric perceptions of primary school teachers on the concept of inspection. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(4), 1999-2012.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.
- Vadeboncoeur, J. A., & Torres, N. (2003). Constructing and reconstructing teaching roles: A focus on generative metaphors and dichotomies. *Discourse Studies in the Cultural Politics of Education*, 24(1), 87-103.
- Wan, W., Low, G. D., & Li, M. (2011). From students' and teachers' perspectives: Metaphor analysis of beliefs about EFL teachers' roles. *System*, 39, 403-415.
- Yıldırım, A. (2013). Türkiye'de öğretmen eğitimi araştırmaları: Yönelimler, sorunlar ve öncelikli alanlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 175-191.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. Göçen, S., & Yılmaz, F. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algıları: Bir metaforik çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 151-164.
- Yüksel, S. (2002). Yükseköğretimde eğitim-öğretim faaliyetleri ve örtük program. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 361-370.

